

μαρία αγγελίδου

αντώνης παπαθεοδούλου

Καράβια

που ταξίδεψαν

τη φαντασία

εικονογράφηση

χρήστος
κούρτογλου

Πρώτη έκδοση Νοέμβριος 2014
ISBN 978-960-572-044-5

© 2014, Κείμενο Μαρία Αγγελίδου, Αντώνης Παπαθεοδούλου
© 2014, Εικονογράφηση Χρήστος Κούρτογλου – Indynvisuals Collective
© 2014, Εκδόσεις Ίκαρος

Τυπογραφική επιμέλεια: Μαρία Ζουράρη
Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος
Εκτύπωση: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΜΠΑΝΟΥ
Βιβλιοδεσία: Δ. Δέδες & Σια Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν.2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ
Βουλής 4, 105 62, Αθήνα
ΤΗΛ: 210 3225152, FAX: 210 3235262
kids.ikarosbooks.gr

Μαρία Αγγελίδου
Αντώνης Παπαθεοδούλου

Καράβια

που ταξίδεψαν
τη φαντασία

εικονογράφηση: Χρήστος Κούρτογλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ιπτάμενος Ολλανδός	
<i>Το καράβι που ταξιδεύει από στόμα σε στόμα, από αυτί σε αυτί...</i>	9
Αργώ	
<i>Το καράβι-γλέντι</i>	17
Ισπανιόλα	
<i>Η σκούνα που χώρεσε όλους τους πειρατές του κόσμου</i>	27
Σεν Μισέλ	
<i>Τα βιβλία είναι καράβια</i>	37
Πίκουοτ	
<i>Το καράβι της Άσπρης Φάλαινας</i>	45
Το Καράβι του Λουκιανού	
<i>Το καράβι το αληθινό</i>	55

Ιπτάμενος Ολλανδός

το καράβι που ταξιδεύει
από στόμα σε στόμα, από αυτί σε αυτί...

Ω! νάτο πάλι αυτό το ισχνό, φασματικό καράβι!
Βουβό, όπως πάντα, στα νεκρά νερά κυλάει απόψε
Καίσαρ Εμμανουήλ, Νυχτερινή Φαντασίωση

Σσσσς! Ησυχία... Θέλω να σας ψιθυρίσω στο αυτί την ιστορία του Ιπτάμενου Ολλανδού.

Όχι, δεν πρόκειται για άνθρωπο από την Ολλανδία που πετάει. Όχι. Ο Ιπτάμενος Ολλανδός είναι καράβι, ιστιοφόρο. Η ιστορία του είναι που πετάει· από στόμα σε στόμα, από αυτί σε αυτί, εδώ και εκατοντάδες χρόνια. Και τρομάζει και τον πιο ατρόμητο ναύτη· και τον πιο έμπειρο καπετάνιο. Ακόμη και τους στεριανούς τρομάζει που ακούν τις διηγήσεις των ξέμπαρκων θαλασσινών, όσων έτυχε κάποτε να συναντήσουν μεσοπέλαγα, τον Ιπτάμενο Ολλανδό. Κι είναι τρομακτική η ιστορία αυτή, γιατί ο Ιπτάμενος Ολλανδός δεν είναι απλό πλοίο, είναι πλοίο-φάντασμα.

Λένε πως όταν έχει κακοκαιρία, στις νότες ακτές της Αφρικής, κοντά στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας, εμφανίζεται στον ουρανό, σαν σύννεφο που έχει το σχήμα πολεμικής φρεγάτας ή εμπορικού. Λένε πως λάμπει με ένα απόκοσμο φως, πως ακολουθεί τα πλοία για λίγο κι ύστερα εξαφανίζεται. Κι αν νομίσεις πως το είδες, μην κοιτάξεις προσεκτικά γύρνα αμέσως αλλού το βλέμμα! Γιατί λένε ακόμη ότι φέρνει γρουσουζιά σε όποιον το κοιτάξει. Και πως οι ναύτες του είναι κι αυτοί φαντάσματα κι αν τους χαιρετίσεις θα προσπαθήσουν να σου στείλουν μήνυμα για τους δικούς τους.

Τρομάξατε; Όχι ε; Το ήξερα. Ακούστε... Για να σας πω την ιστορία του Ιπτάμενου Ολλανδού θα κάνουμε μια συμφωνία: Πρώτον, δεν θα κάθεστε κοντά σε υπολογιστές και σε βιβλιοθήκες. Βέβαια! Γιατί την ώρα που εγώ θα αφηγούμαι, εσείς θα μπίτε αμέσως στον ίντερνετ, θα ξεφυλλίσετε εγκυκλοπαίδειες και θα ανακαλύψετε πως φαντάσματα δεν υπάρχουν... Πως ο Ιπτάμενος Ολλανδός μπορεί να είναι απλώς ένα παιχνίδι του φωτός που τρόμαζε παλιά τους ναυτικούς. Θα μάθετε πως όταν ο κρύος κι ο ζεστός αέρας συναντιούνται πάνω από τη θάλασσα, η ατμόσφαιρα γίνεται σαν φακός και μπορεί να κάνει ένα καράβι που πλέει μακριά στη θάλασσα να προβάλλεται ψηλά στον ουρανό! Μπορεί να διαβάσετε και το όνομα του φαινομένου. Να μάθετε πως οι επιστήμονες το λένε «αντικατοπτρισμό»· αλλά έχει και πιο παραμυθένιο όνομα: το λένε και Φάτα Μοργκάνα, όπως τη θρυλική αδερφή του βασιλιά Αρθούρου, τη μάγισσα Μοργκάνα! Όλα αυτά θα μάθετε, μα εγώ δεν θέλω

να τα μάθετε γιατί μετά πώς θα πιστέψετε την ιστορία μου...

Θα κάνουμε κι άλλη μια συμφωνία: Θα ξεχάσετε για λίγο όσα ξέρετε. Ξέρετε, ας πούμε, Γεωγραφία – μπορεί να έχετε και υδρόγειο στο δωμάτιό σας. Όποια ήπειρο, όποιον ωκεανό, όποια χώρα ή πόλη κι αν σας ζητήσω, αρκεί να γυρίσετε μια την υδρόγειο και θα μου δείξετε αμέσως πού είναι με το δάχτυλο! Την εποχή που γράφτηκε η ιστορία του Ιπτάμενου Ολλανδού όμως, πολύ λίγα ήξεραν οι άνθρωποι· πολύ λιγότερα από σας. Ήταν όμως φιλόδοξοι, θαρραλέοι και ριψοκίνδυνοι και διψούσαν να μάθουν τα πάντα, να εξερευνήσουν τις θάλασσες και να φτάσουν σε στεριές που έκρυβαν πλούτη και μυστικά. Ήταν η εποχή των εξερευνήσεων και των μεγάλων εξερευνητών! Του Βαρθολομαίου Ντιάζ, του Βάσκο Ντα Γκάμα, του Μαγγελάνου, του Κολόμβου.

Το 1488 ο Πορτογάλος Βαρθολομαίος Ντιάζ ταξιδεύει τα παράλια της Αφρικής και ανακαλύπτει πρώτος το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας, το «Ακρωτήριο της Καταιγίδας» όπως το ονομάζει.

Αυτό το ακρωτήριο θα είναι για χρόνια το σημείο όπου τα πλοία αλλάζουν πορεία και στρέφονται ανατολικά, προς τις περιοχές απ' όπου ανατέλλει ο ήλιος, προς τα μυθικά πλούτη και τη μαγεία της Ανατολής, προς το άγνωστο. Για χρόνια οι Πορτογάλοι, οι Ισπανοί, οι Άγγλοι, οι Γάλλοι και οι Ολλανδοί θα γράφουν και θα ξαναγράφουν τους χάρτες ανακαλύπτοντας καινούργια ανεξερευνήτα μέρη και πολιτισμούς. Τολμώντας όλο και πιο μακρινά ταξίδια, θα χτίσουν με τα καράβια τους ολόκληρες αυτοκρατορίες, παλεύοντας

μεταξύ τους αλλά και με το άγνωστο. Μόλις σας αποκάλυψα και τον συγγραφέα του Ιπτάμενου Ολλανδού. Είναι ο φόβος. Ο φόβος για το άγνωστο. Αυτός έγραψε τον Ιπτάμενο Ολλανδό και τόσες άλλες ιστορίες. Αυτός είναι ο πιο ταλαντούχος συγγραφέας και τη δικιά του τη φαντασία ποτέ δεν την ξεπέρασε κανείς...

Ωραία! Τώρα που τα συμφωνήσαμε, ξεχνάμε ό,τι ξέρουμε. Φανταζόμαστε πως είμαστε ναυτικοί. Ταξιδεύουμε για μήνες χωρίς να δούμε στεριά, για χρόνια χωρίς να δούμε τους δικούς μας. Δουλεύουμε σκληρά, τρώμε και πίνουμε ελάχιστα και τον λίγο χρόνο που έχουμε να ξεκουραστούμε, κάτω από το κατάστρωμα του ξύλινου ιστιοφόρου που τρίζει παλεύοντας με μια καταιγίδα, μέσα στο σκοτάδι και την υγρασία, καθόμαστε κοντά ο ένας στον άλλο και λέμε ιστορίες... Έτοιμοι; Σσσσσς!

Βρισκόμαστε στα 1641, ο πλοίαρχος Φαν Ντερ Ντέκεν γυρίζει με το ολλανδικό τρικάρτο του από ένα ταξίδι στην Ανατολή, φορτωμένος πλούτη και εμπόρευμα! Περνώντας από τον Ινδικό στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανοιχτά από το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας, το πλοίο του πέφτει σε μεγάλη καταιγίδα.

Ο Φαν Ντερ Ντέκεν δεν πτοείται. Αντίθετα πεισμώνει και βάζει τους ναύτες του να παλεύουν με την καταιγίδα που γίνεται όλο και πιο επικίνδυνη. Είναι σίγουρος ότι θα τα καταφέρει να περάσει και θα φτάσει θριαμβευτής στο Άμστερνταμ. Τόσο σίγουρος είναι για το πλοίο του και για τον εαυτό του που προκαλεί τον ίδιο το Θεό, αν μπορεί, να το βυθίσει! «Εγώ θα το περάσω αυτό το ακρωτήριο», φωνάζει ο πλοίαρχος τιμονεύοντας το τρικάρτο ανάμεσα στα κύματα, «ακόμη κι αν χρειαστεί να ταξιδεύω για πάντα, ως τη Δευτέρα Παρουσία!»

Την πληρώνει σκληρά αυτή του την ασέβεια, αυτή την υπερβολική σιγουριά του. Το πλοίο του βυθίζεται και επιστρέφει σαν φάντασμα καταδικασμένο να πλέει για πάντα χωρίς ποτέ να πιάνει λιμάνι. Κι αυτή είναι η μεγαλύτερη καταδίκη! Γιατί το λιμάνι είναι η δύναμη του ναυτικού. Ούτε οι γνώσεις, ούτε η πείρα, ούτε τα μπράτσα του μπορούν να τον κρατήσουν στα δύσκολα, όσο η δύναμη που του δίνει το λιμάνι που πλησιάζει, η στεριά, οι δικοί του, η Ιθάκη του Οδυσσέα, η Βαγδάτη του Σεβάχ, η σκέψη του γυρισμού. Αυτό είναι ό,τι πιο σημαντικό έχει ένας ναυτικός κι αυτή έμελλε να γίνει η παντοτινή τιμωρία του Ιπτάμενου Ολλανδού και του

καπετάνιου του: να πλέουν για πάντα στον ωκεανό χωρίς να πιάνουν ποτέ λιμάνι.

Αυτή είναι η ιστορία του πλοίου-φάντασμα. Αυτή κι άλλες πολλές· γιατί αυτό συμβαίνει με τις ιστορίες που ταξιδεύουν σαν καράβια από στόμα σε στόμα, από αυτί σε αυτί. Κάθε ένας που τις αφηγείται τις λέει λίγο αλλιώςτικες. Άλλοτε αλλάζουν οι ημερομηνίες, άλλοτε οι καπετάνιοι, τα καράβια, τα γεγονότα. Πότε τον πλοίαρχο τον λένε Φαν Ντερ Ντέκεν και πότε Φόκε, πότε ο καπετάνιος συνάπτει συμφωνία με τον ίδιο το Διάβολο και τιμωρείται, πότε το πλήρωμα το χτυπάει η πανούκλα και σε κανένα λιμάνι δεν το αφήνουν να δέσει από φόβο μην κολλήσουν. Ακόμη κι αυτοί που αφηγούνται πως τον είδαν κάποτε τον Ιπτάμενο Ολλανδό, ο καθένας λέει τα δικά του. Και είναι πολλοί αυτοί που λένε πως τον είδαν. Ώς και ο Βασιλιάς Γεώργιος Ε΄ της Αγγλίας, ο παππούς της σημερινής βασίλισσας, όταν υπηρετούσε στο Βασιλικό Ναυτικό! Ώς και το πλήρωμα ενός γερμανικού υποβρυχίου, στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μέσα από το περισκόπιο!

Και ακόμη και σήμερα υπάρχουν πολλοί που κοιτάζουν από την κουπαστή μήπως και αντικρίσουν το πλοίο-φάντασμα· που πιστεύουν την ιστορία του. Ακόμη και σήμερα όλοι αναρωτιούνται τι γίνονται τα καράβια αλλά και οι άνθρωποι που χάνονται. Και λένε για φαντάσματα, πνεύματα, στοιχειά και αερικά. Αλλά η αλήθεια είναι εκεί· μπροστά τους μα κανείς δεν της δίνει σημασία. Τόσα χρόνια την ψιθυρίζει την αλήθεια ο Ιπτάμενος Ολλανδός· από αυτί σε αυτί, από στόμα σε στόμα. Σσςσς! Θέλετε να σας την πω; Ούτε

φαντάσματα, ούτε πνεύματα, ούτε αερικά, όχι... Οι άνθρωποι και τα καράβια, όταν χάνονται για πάντα, γίνονται κάτι ακόμα πιο σπουδαίο... γίνονται ιστορίες.

Α.Π.

Ο θρύλος του Ιπτάμενου Ολλανδού, αφού γύρισε –κι ακόμη γυρίζει– τον κόσμο των ναυτικών, τρύπωσε σε μυθιστορήματα και ποιήματα, έγινε μουσική, πίνακας ζωγραφικής, όπερα, κινούμενο σχέδιο, κινηματογραφική ταινία αλλά και στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1960, κατηγορία αγωνιστικών ιστιοπλοϊκών! Τα *Flying Dutchman*, οι «Ιπτάμενοι Ολλανδοί» έχουν δύο άτομα πλήρωμα και τρία πανιά, και αν και δεν συμμετέχουν πια στις ολυμπιακές διοργανώσεις, συγκαταλέγονται ακόμη και σήμερα στα πιο γρήγορα ιστιοπλοϊκά σκάφη Αγώνων Τριγώνου!